

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมการใช้ชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี
Personal Relationship, Living Behaviors, and Academic
Achievement of University Students in the Private Residence,
Rangsit Area, Pathumthani

สุวรรณี ลัคณวนิช¹
Suwannee Luckanavanich

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชน (2) ทำนายความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักของนักศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักของนักศึกษาที่เข้าพักเอกชนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักเอกชนย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุ และโค-สแควร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรัก มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักของนักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนได้ร้อยละ 18.70 ($p < .01$)

2.2 ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักได้ร้อยละ 28.80 ($p < .01$)

3. พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

4. พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักของนักศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ความสัมพันธ์แบบเพื่อน / ความสัมพันธ์แบบคนรัก) พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

*ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

¹ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Department of Public Relations, School of Communication Arts, Bangkok University, e-mail: suwannee.l@bu.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to (1) study the relationship between friendship and romantic relationship of university students when staying in the private residence (2) predict friendship and romantic relationship of students affecting living behaviors shared with friends / living behaviors shared with romantic friends and (3) study university students' living behaviors shared with friends / living behaviors shared with romantic friends affecting academic achievement. The research samples consisted of three-hundred and eighty-four university students in academic year 2011 living in the private residence, Rangsit area, Pathumthani. The research instrument was a five-rating-scale questionnaire. The data obtained were analyzed using descriptive statistics: Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, multiple regression, and Chi-square. The major findings were as follows:

1. Friendship and romantic relationship were found to be significantly related at .01 level of confidence. The magnitudes were found to be low.
2. Friendship and romantic relationship were found to be factors affecting living behaviors shared with friends and living behaviors shared with romantic friends as follows:
  - 2.1 Friendship and romantic relationship could predict living behaviors shared with friends by 18.70 ($p < .01$).
  - 2.2 Friendship and romantic relationship could predict living behaviors shared with romantic friends by 28.80 ($p < .01$).
3. Different living behaviors shared with friends were found not to be significantly different with academic achievement.
4. Different living behaviors shared with romantic friends were found not to be significantly different with academic achievement.

Keywords: *Personal relationship (friendship / romantic relationship), Living behaviors shared with friends, Living behaviors shared with romantic friends, Academic achievement*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เติบโตและขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้มีการขยายวิทยาเขตออกจากกรุงเทพมหานคร ไปยังบริเวณรอบปริมณฑล และ บางมหาวิทยาลัยยังได้ขยายวิทยาเขตครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศ เพื่อเป็นการพัฒนาทางด้านการศึกษตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต ซึ่งบางมหาวิทยาลัยมีหอพักภายใน แต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

บางมหาวิทยาลัยก็ไม่มีหอพักภายใน ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักศึกษาจึงจำเป็นต้องเช่าที่พักเอกชนบริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีทั้งหอพักจดทะเบียนถูกต้องตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 เป็นรูปแบบหอพักที่แยกอาคารสำหรับชาย หรือแยกอาคารสำหรับหญิง และหอพักที่แยกชั้นสำหรับชาย / หญิง และแยกครึ่งซึกซ้ายและซีกขวาสำหรับชาย / หญิง และหอพักที่ไม่จดทะเบียน เป็นหอพักที่ชายหญิงอยู่รวมกัน ไม่แยกชาย / หญิง โดยเปิดให้บริการในรูปแบบห้องให้เช่า คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์ ฯลฯ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551)

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่พักในหอพักเอกชน นักศึกษาระบุเหตุผลการมาเช่าที่พักเอกชนหลายประการ คือ 1) นักศึกษามาจากต่างจังหวัดและไม่มีญาติพี่น้องในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จึงไม่มีที่พัก 2) นักศึกษาจากต่างจังหวัดที่มีญาติอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล แต่ต้องการที่พักเป็นส่วนตัวเพราะมีปัญหาเมื่ออยู่กับญาติ อาทิ การเข้ากันไม่ได้ การไม่มีอิสระในการดำเนินชีวิตโดยต้องอยู่ในความควบคุมของญาติอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา 3) นักศึกษาที่มีบ้านพักอยู่ในกรุงเทพฯ แต่ขออนุญาตผู้ปกครองอยู่ที่พักเอกชนเพราะต้องการความเป็นอิสระ รวมทั้งปัญหาการจราจรติดขัด การคมนาคมไม่สะดวก ทำให้นักศึกษาเข้าเรียนสายและเข้าห้องสอบไม่ทัน รวมทั้งมีวิชาเรียนที่ต้องทำกิจกรรม โครงการ รายงาน และการบ้าน ร่วมกับกลุ่มเพื่อนในเวลาเย็น 4) พ่อแม่สนับสนุนและผลักดันให้ลูกอยู่หอพัก เพราะเห็นวามมหาวิทยาลัยอยู่ไกลจากบ้าน และต้องการให้ลูกได้รับความสะดวกสบาย ทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความเชื่อมั่นว่าลูกจะตั้งใจเรียน และให้ความไว้วางใจกับหอพัก

นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจัดเป็นวัยรุ่นที่มีอายุประมาณ 18-23 ปี วัยรุ่นเป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต (Turning point) ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ที่จะจัดเข้าฝ่ายใดไม่ได้ เป็นวัยที่สภาพทางร่างกายและสภาพทางอารมณ์ไม่คงที่ ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านสังคมและสภาพร่างกาย และอาจทำให้เด็กที่อยู่ในช่วงวัยนี้เกิดความสับสน เรียกได้ว่า เป็นช่วงเวลาที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้การวางตัวของวัยรุ่นทำได้ยากลำบาก อีกทั้งยังมีปัญหาต่อการปรับตัวภาวะเพื่อให้ก้าวข้ามสู่การเป็นผู้ใหญ่ (พรพิมล เจริญนาครินทร์, 2539, อ้างใน สุวรรณ ลัคนวณิช, 2554) นอกจากนี้ วัยรุ่นยังเป็นวัยที่รักอิสระ รักความสะดวก สบาย รักเพื่อนฝูง ช่วยเหลือเพื่อน ติดเพื่อน และเชื่อฟังเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง กอร์ดอน นิวเฟลด์ นักจิตวิทยาพัฒนาการในแคนาดา เรียกพฤติกรรมนี้ว่า “การอิงเพื่อนร่วมรุ่น” โดยวัยรุ่นจะรับแบบอย่างพฤติกรรมจากเพื่อน ไม่ใช่จากพ่อแม่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้กลายเป็นเข็มทิศทางศีลธรรมของเด็ก เด็กวัยรุ่นที่อิงเพื่อนจะไม่ต้องดำเนินชีวิตตามครรลองค่านิยมของพ่อแม่ และไม่ใส่ใจต่อการไม่ยอมรับของพ่อแม่ (Reader Digest, 2552) ดังนั้น ในกรณีที่นักศึกษาเช่าที่พักเอกชนในพื้นที่ที่อยู่ภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษามีโอกาสพบปะกัน

และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจัดว่าเป็นรูปแบบที่ดีของความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่มีการสร้างความคุ้นเคยใกล้ชิดและสนิทสนมกัน และทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ในทางตรงกันข้าม นักศึกษาที่เช่าที่พักเอกชนก็มีโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมทางลบ หากมีเพื่อนชักจูงไปในทางไม่ดี ก็จะทำให้เกิดปัญหาที่ยากต่อการควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในปัจจุบัน เช่น ปัญหาเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหาการมั่วสุม ปัญหาการเสพยาเสพติด ปัญหาการพนัน เป็นต้น (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับ อมรวิรัช นาคทรพร ผู้อำนวยการสถานรามจิตติ ที่กล่าวว่า เด็กกลุ่มระดับอุดมศึกษาเป็นโรคสำคัญสี่โรค กล่าวคือ การอยู่หอพักนอกสถานศึกษา ทำให้มีปัญหากับเรื่อง เพศ ยาเสพติด มากกว่าหอพักในสถานศึกษา (ข่าวสด, 2550) เพราะวัยรุ่นช่วงนี้ต้องการความเอาใจใส่ดูแล ต้องการเพื่อนและการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ใจร้อน ตัดสินใจรวดเร็วโดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และเมื่อนักศึกษาพบปัญหาที่อาจปรึกษาเพื่อนแทนที่จะปรึกษาพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรืออาจารย์ในสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษามาอยู่ในที่พักเอกชนได้ระยะหนึ่งก็จะเกิดความใกล้ชิด ความเห็นอกเห็นใจ ทำให้ความสัมพันธ์จากเพื่อน (Friendship) แปรเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์แบบคู่รัก (Romantic Relationship) และเมื่อความสัมพันธ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นในวัยเรียน ก็อาจเกิดทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ นักศึกษาอาจช่วยเหลือกันในการเรียน เช่น การทบทวนความรู้ก่อนสอบ หรือการเป็นที่ปรึกษาให้กันและกัน เมื่อเพื่อนมีปัญหา ในทางตรงกันข้าม นักศึกษาอาจชักชวนกันทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เช่น ชวนกันไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนดึกไปดื่มสุรา เล่นการพนัน และมั่วสุมเสพยาเสพติด หรือการขาดเรียน โดยละเลยปัญหาที่อาจตามมา เช่น ความสนใจในการเรียนลดลง การตั้งคร่ำครวญอันควรมีหนี้สินจากการพนัน ติดยาเสพติด ก็จะส่งผลให้การเรียนตกต่ำ หากเป็นเช่นนี้ การสำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนดก็จะเป็นไปได้ยาก พ่อแม่จะเสียใจที่ลูกไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งความหวังไว้ อีกทั้งยังเป็นการขาดทุนทางการศึกษาอีกด้วย ดังที่วไลลักษณ์ เสรีตระกูล (2555) กล่าวว่า การปฏิบัติบทบาทของบุตรอาจแตกต่างไปจากความคาดหวังของบิดามารดา การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล การที่สมาชิกของครอบครัวบิดามารดา และบุตรได้ออกไปสัมผัสสภาพแวดล้อมภายนอก

ครอบครัวในบริบทที่แตกต่างกัน จึงเกิดความแตกต่างกัน ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความคาดหวัง และบรรทัดฐาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญ ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พัก เอกชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ ของนักศึกษาที่อาจเกิดขึ้นทั้งแบบเพื่อน และความสัมพันธ์ แบบคนรัก รวมทั้งพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน และ พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก โดยศึกษาจาก ตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์แบบเพื่อนและ ความสัมพันธ์แบบคนรักของนักศึกษาในที่พักเอกชน
2. ทำนายความสัมพันธ์แบบเพื่อน และความสัมพันธ์ แบบคนรักของนักศึกษาในที่พักเอกชนที่มีต่อพฤติกรรมการ ใช้ชีวิตกับเพื่อน
3. ทำนายความสัมพันธ์แบบเพื่อน และความสัมพันธ์ แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชนที่มีต่อพฤติกรรมการ ใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก
4. ผลกระทบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน ของ นักศึกษาที่พักในที่พักเอกชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. ผลกระทบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็น คนรัก ของนักศึกษาที่พักในที่พักเอกชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลกับนักศึกษาที่เช่าที่พักเอกชน บริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 – 4 และมีประวัติการเข้าพักในที่พักเอกชนอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา และยังคงพักอาศัยอยู่ในที่พักเอกชนใน เวลาที่สำรวจ

การที่ผู้วิจัยไม่เลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจ เพราะนักศึกษายังอยู่ในช่วงปรับตัวให้เข้ากับ การเรียนในระบบมหาวิทยาลัย และผู้วิจัยต้องการทราบ คณะแผนกของนักศึกษาก่อนเข้าพักในที่พักเอกชน เพื่อ เปรียบเทียบกับคณะแผนกเมื่อเข้าพักในที่พักเอกชน

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในกรอบแนวคิดดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

มิตรภาพระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ที่มีรูปแบบ เฉพาะ ไม่มีพิธีการ เกิดขึ้นจากความสมัครใจที่สามารถเติมเต็ม ให้กันและกันได้ Wood (2004) กล่าวถึงมิตรภาพระหว่าง เพื่อนว่ามีลักษณะดังนี้

1. ความตั้งใจที่จะทุ่มเทเวลา ความพยายาม พลังกาย และพลังความคิด และความรู้สึกให้แก่กัน

2. ความใกล้ชิดด้านอารมณ์ เพื่อให้เพื่อนและเรารู้จัก ตัวตนของกันและกัน อีกทั้งเป็นการแสดงความชอบ ความรัก รวมทั้งการใส่ใจในความสุขของแต่ละฝ่าย ซึ่งความใกล้ชิด ด้านอารมณ์สามารถเกิดขึ้นได้โดย

2.1 ความใกล้ชิดผ่านทางบทสนทนา ผู้หญิงมักมองว่า การพูดคุย เป็นกิจกรรมหลักในการสร้างและรักษาความ สนิทสนม และการสื่อสารเป็นหนทางหลักสู่การรู้จักตัวตน ได้ดี

2.2 ความใกล้ชิดสนิทสนมผ่านการร่วมกันทำกิจกรรม กิจกรรมและความเป็นเพื่อนเป็นศูนย์กลางของการเกิด มิตรภาพในแต่ละบุคคล เพราะเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม

3. การยอมรับ มีการรับรู้ว่าตัวเราและเพื่อนเป็นมนุษย์ ปุขชนคนหนึ่ง

4. ความไว้วางใจ เชื่อใจ ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ ความมั่นใจ ในตัวผู้อื่นว่าเราสามารถพึ่งพาได้ และความรู้สึกที่รับรู้ ว่าเพื่อนจะใส่ใจตัวเราและสวัสดิภาพของเรา

5. แรงสนับสนุน ซึ่งแรงสนับสนุนพื้นฐานง่ายๆ เช่น คำพูด หรือการให้เขารู้ว่าเขาไม่ได้อยู่คนเดียว Brant Burleson และ Wendy Samter (1994) สรุปว่า การ สนับสนุนเป็นความคาดหวังพื้นฐานของมิตรภาพ เราคาดหวัง ว่าเพื่อนจะให้การสนับสนุนเราเมื่อเรามีความเครียดวิตกกังวล เกิดขึ้น

ศิริพิชญ์ กฤษณะเศรษฐี (2546) กล่าวถึงลักษณะทาง สังคม ซึ่งหมายถึงลักษณะการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ลักษณะทางสังคมของวัยรุ่นมีลักษณะเด่น 2 ประการ คือ วัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับเพื่อนจนยึด “เพื่อนเป็นหลัก” และ “เริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ” โดยมีลำดับขั้นของ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน 3 ระยะ คือ ระยะแรก คบ เป็นหมู่คณะ (Peer) คือเลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจตรงกัน

แล้วตั้งเป็นกลุ่มขึ้น ระยะที่สอง คบเป็นเพื่อนสนิท (Colleague) คือเลือกคบเฉพาะที่สนิทสนมประมาณ 4-5 คน ระยะที่สาม คบเป็นเพื่อนคู่หู (Pal) คือคบเฉพาะเพื่อนที่จะเล่าทุกสิ่งทุกอย่างให้ฟังได้ส่วนมากจะมีราว 1-2 คน ซึ่งวัยรุ่นจะพัฒนาการคบเพื่อนจากการคบเป็นหมู่คณะในวัยรุ่นตอนต้นเป็นการคบแบบเพื่อนคู่หูในวัยรุ่นตอนปลาย เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเจตคติและพฤติกรรมทางสังคม กล่าวคือ วัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระในการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่ เมื่อวัยรุ่นรู้สึกขาดความมั่นใจ ก็จะมีการชดเชยความรู้สึกนั้นด้วยการเข้าหาเพื่อนวัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อนโดยการจับกลุ่มให้นานแน่นแฟ้นและผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มของวัยรุ่นจะไม่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาสมทบด้วย ระยะนี้จึงเป็นการเริ่มต้นการใช้ชีวิตในกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด การเข้ากลุ่มของวัยรุ่นจะมีลักษณะการเข้ากลุ่มแบบต่างๆ กัน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. แก๊ง (Gang) หมายถึง กลุ่มผู้ร่วมคิดที่มีแนวคิดเดียวกัน สมาชิกของแก๊งมักจะเป็นเพศเดียวกันมีเจตคติที่เหมือนกัน

2. การรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มย่อยหรือกลุ่มเพื่อนสนิท (Cliques) กลุ่มเพื่อนสนิทของวัยรุ่นจะมีประมาณ 2-3 คน ซึ่งเป็นเพศเดียวกัน

3. กลุ่มเพื่อนสนิทที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มย่อย (Crowds) ซึ่งอาจเกิดจากการพบกันในงาน หรืองานสังสรรค์ที่พบกันในกลุ่มใหญ่ โดยความสนใจของสมาชิกในกลุ่มอาจเหมือนหรือต่างกันได้

4. การจับคู่กันหรือเป็นเพื่อนคู่หู (Pal หรือ Chums) ซึ่งคือเพื่อนสนิทที่สามารถบอกความลับของกันและกันได้ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากที่สุดและสามารถพิสูจน์ให้เห็นความเป็นเพื่อนแท้ได้

นอกจากนี้ Wood (2008) ยังกล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์แบบเพื่อน ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

1. เมื่อเพิ่งรู้จักกันกับเพื่อน จะมีปฏิสัมพันธ์ที่จำกัด มีการทักทายและพูดคุยกันในเรื่องทั่วไป พูดคุยกันด้วยวาจาสุภาพ และพูดคุยเฉพาะหัวข้อที่มั่นใจว่าคุยแล้วรู้สึกปลอดภัย (Role-limited Interaction)

2. เมื่อมีความคุ้นเคยกับเพื่อน ต่างฝ่ายต่างหาสิ่งที่เป็นความสนใจร่วมกัน เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์แบบเป็นมิตร (Friendly Relations)

3. เมื่อมีความคุ้นเคยกับเพื่อนมีมากขึ้น ก็จะเริ่มมีการเปิดเผยตัวเองมากขึ้น มีการทำกิจกรรมร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก ความสนใจ ค่านิยม เป้าหมาย และทัศนคติร่วมกัน (Moving Toward Friendship)

4. เมื่อมิตรภาพกับเพื่อนเริ่มต้นขึ้น มีความเกี่ยวพันและสนใจกันมากขึ้น มีการทำกิจกรรมที่ชอบร่วมกัน ปทัสถานและบทบาททางสังคมมีความสำคัญลดลง แต่มีการกำหนดบทบาทและกฎทางสังคมในการปฏิสัมพันธ์เฉพาะส่วนตัวร่วมกัน (Nascent Friendship)

5. เมื่อมิตรภาพกับเพื่อนมั่นคงขึ้น มีการคบหากันโดยทั้งสองไม่ถามว่าจะคบกันหรือไม่ เพราะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง เปิดเผยมากขึ้น มีความไว้วางใจ (Trust) และรู้สึกปลอดภัยในการแบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้กันและกัน (Stabilized Friendship)

6. เมื่อมิตรภาพกับเพื่อนเสื่อมลง มีการละเมิดกฎที่ร่วมกันตั้งขึ้น เช่น มีการเปิดเผยความลับของเพื่อนกับบุคคลที่สาม เกิดความรู้สึกเบื่อ เกิดความไม่แน่นอนเพิ่มขึ้น มีการใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อปกป้องตัวเอง และมีการถอยห่างจากกัน (Waning Friendship)

7. เมื่อมีการรักษามิตรภาพกับเพื่อนให้ดีขึ้น มีการยกโทษให้เพื่อน และเข้าใจเพื่อน เพื่อรักษามิตรภาพต่อไป และกลับมามีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 338) กล่าวว่า การคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของวัยรุ่น แต่การคบเพื่อนย่อมมีทั้งคุณและโทษ เพื่อนอาจเป็นผู้ประคับประคองจิตใจของวัยรุ่นในยามทุกข์ร้อน เพื่อนทำให้วัยรุ่นรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของชีวิตของกันและกัน แต่ในมุมกลับกันเพื่อนอาจชักนำวัยรุ่นไปในทางที่เสื่อมเสีย ผู้เป็นอาชญากรวัยรุ่นมากมายในแทบทุกประเทศนั้น เมื่อค้นหาสาเหตุมักพบว่า ปัจจัยหนึ่งเกิดจากเพื่อนชักจูง และประวัติเด็กที่เสียคน เช่น เกร ดิตยาเสพติด ล้วนมีสาเหตุมาจากการถูกเพื่อนชักจูง เพราะจิตใจวัยรุ่นนั้นละเอียดอ่อน ฉะนั้น การรู้จักคบเพื่อนที่ดีและชักจูงกันไปในทางที่ดีจึงเป็นพฤติกรรมที่สำคัญของวัยรุ่น

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์แบบเพื่อนเป็นพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นที่เกิดจากความใกล้ชิดผ่านการสนทนา การพบปะ และการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน จนเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม โดยลักษณะของความสัมพันธ์เริ่มต้นจากการรู้จักกัน จนกระทั่งคุ้นเคยกันมากขึ้น และอาจมีช่วงที่มีมิตรภาพเสื่อมลง แต่ก็พยายามกลับมาให้มีมิตรภาพที่ดีเหมือนเดิม และจะเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้จากการสังเกต / การเลียนแบบจากต้นแบบที่เป็นเพื่อน

2. แนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่าง คนรัก

ความสัมพันธ์แบบคนรัก มีคุณลักษณะเฉพาะของความสัมพันธ์ คือ ค่อยๆ เริ่มต้นขึ้นจนกลายเป็นความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน เป็นการผูกมัดกับความสัมพันธ์รักซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากอำนาจทางจิตใจระหว่างตัวบุคคล ที่เจตนาสร้างความสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มต้น จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันในชีวิต การผูกมัดกับความสัมพันธ์รักจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคล และจะแทนที่ด้วยคนอื่นไม่ได้ แต่ในขณะที่ความสัมพันธ์แบบอื่นนั้นคนอื่นแทนที่กันได้ และจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกถึงเรื่องราวความรักและความรู้สึกทางเพศ ซึ่งความรู้สึกนี้ไม่เกิดขึ้นกับเพื่อนและครอบครัว

การพัฒนาความสัมพันธ์แบบคนรัก

Wood (2008) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์แบบคนรัก ที่มีลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

ขั้นแรก การเลือกหาคนรักตามรูปแบบที่เราต้องการตามความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกันกับคนรักในด้านต่างๆ (Individuals)

ขั้นที่สอง ความสนใจในการมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อคนรักที่มีค่านิยม ทัศนคติ รวมทั้งมีบุคลิกภาพเหมือนกัน และมีความดึงดูดใจทางกายภาพที่เข้ากับตนเอง (Invitational Communication)

ขั้นที่สาม การสื่อสารเพื่อทำความรู้จักกันมากขึ้น มีความใกล้ชิดกัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมากขึ้นและลึกซึ้งขึ้น เพื่อแสดงความไว้วางใจ ความใกล้ชิด ฯลฯ (Explorational Communication)

ขั้นที่สี่ การสื่อสารที่เข้มข้น ความใกล้ชิดยิ่งเพิ่มมากขึ้น มีการสร้างโลกส่วนตัวระหว่างกัน เปิดเผยมากขึ้น รู้ข้อมูลส่วนตัวของอีกฝ่ายมากขึ้น ความสัมพันธ์มีลักษณะตื้นตื้นขึ้นกว่าที่เคยเป็น เริ่มใช้ภาษาส่วนตัว และมองข้ามปัญหา

ต่างๆ มีการเรียนรู้ความรู้สึกและความคิดของอีกฝ่ายเพิ่มขึ้น (Intensifying Communication)

ขั้นที่ห้า การสื่อสารเพื่อประเมินความสัมพันธ์ คู่รักมีการพูดคุยถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และพยายามประเมินเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ทำให้ความสัมพันธ์มีความแข็งแกร่งขึ้น มีพันธะสัญญากัน และมีการประนีประนอม (Revising Communication)

ขั้นที่หก การผูกมัดกับคนรัก มีการพูดคุยเรื่องอนาคต เป็นการตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันต่อไป (Intimate Bonding)

ขั้นที่เจ็ด การจัดการความสัมพันธ์กับคนรัก ซึ่งการสื่อสารยังดำเนินต่อไป ไม่คงที่ มีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เข้ากันได้ ร่วมกันทบทวนปัญหาเก่าๆ ที่เคยเกิดขึ้น และจัดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใหม่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้กลับมาใกล้ชิดขึ้น (Navigator)

ในการพัฒนาความสัมพันธ์แบบคนรัก มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

ทฤษฎีการแทรกซึมในสังคม (Social Penetration Theory)

Irwin Altman และ Dalmas Taylor (1987) นักจิตวิทยาสังคมได้พัฒนาทฤษฎีการแทรกซึมในสังคม เพื่ออธิบายการพัฒนาความสัมพันธ์ของคู่รัก แนวคิดสำคัญของทฤษฎีนี้คือ ในความสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบเพื่อน สมาชิกในครอบครัว คู่รัก หรือเพื่อนร่วมงาน จะอยู่ใน 2 แนวคิด คือ เชิงกว้างและเชิงลึก (Breadth and Depth) เชิงกว้างจะเป็นจำนวนหัวข้อที่พูดคุยกันกับบุคคลอื่น ส่วนเชิงลึกเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ (Self-concept) และหัวข้อมีการเปิดเผยมากและลึกซึ้ง โดยทั่วไปความสัมพันธ์เริ่มจากการพูดคุยไม่กี่หัวข้อ (Narrow Breadth) และผิวเผิน และจะพูดคุยอย่างเข้มข้นขึ้นทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกเมื่อวันเวลาผ่านไป กล่าวคือ มีการพูดคุยหลายหัวข้อ และพูดคุยเรื่องส่วนตัวมากขึ้น ความสนิทสนมความคุ้นเคยจะมีมากขึ้นเมื่อปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของบุคคลได้แทรกซึมจากบุคลิกภาพที่เห็นภายนอก จนกระทั่งถึงสิ่งที่อยู่ภายในตน นั่นคือ เราจะเริ่มต้นจากการรู้จักนิสัยภายนอกก่อน หรือนั่นคือ เราจะเริ่มต้นจากการรู้จักนิสัยภายในภายหลัง จากนั้นก็พัฒนาความสัมพันธ์จนรู้จักกันลึกซึ้งกัน หลังจาก Altman และ Taylor ได้เสนอทฤษฎีการแทรกซึมในสังคม James Honeycutt (1993) ได้เพิ่มเติมแนวคิดที่ว่า ความสนิทสนม (Intimacy) จะพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรารับรู้

และการตีความปฏิสัมพันธ์นั้น ไม่ใช่เกิดจากตัวปฏิสัมพันธ์เอง เช่น หากฝ่ายหนึ่งเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับทราบ และทั้งคู่รับรู้ว่าการเปิดเผยตนเองนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็จะเพิ่มขึ้นด้วย แต่หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับรู้เช่นนี้ การเปิดเผยตนเองก็จะไม่ใช่แนวทางการสร้างความสนิทสนม

ทฤษฎีการเปิดเผยตัวเอง (Self-disclosure Theory)

โจเซฟ ลูฟท์ (Joseph Luft) และ แฮร์รี่ อินแกรม (Harry Ingham) (Luft, 1969 อ้างถึงใน Wood 2008) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้สร้างแบบจำลองชื่อ “หน้าต่างโจฮารี” (Johari Window) ที่อธิบายถึงความเข้าใจตนเอง หรืออัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ความเข้าใจตนเองเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม จึงทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาด้านตนเอง (Personal Growth) หน้าต่างโจฮารีประกอบด้วยหน้าต่าง 4 บาน คือ

พื้นที่เปิดเผย (Open Area) เป็นพื้นที่ที่ตนเองและผู้อื่นรู้ เพราะมีการแบ่งปันข้อมูลให้บุคคลอื่น เช่น วิชาที่เรียนดนตรีที่ชอบ เป็นต้น

พื้นที่ลับ (Hidden Area) เป็นพื้นที่ที่ตนเองรู้ แต่ผู้อื่นไม่รู้ ซึ่งจะเรียกว่า “พื้นที่ซ่อนเร้น” เช่น เพื่อนสนิทอาจปกปิดบางเรื่องเป็นความลับ ความลับนี้มักเป็นเรื่องของความรู้สึก เจตคติ และพฤติกรรม

พื้นที่บอด (Blind Area) เป็นพื้นที่ที่คนอื่นรู้แต่เป็นพื้นที่บอดสำหรับตนเอง เช่น บุคคลอื่นอาจเห็นว่าเราเป็นผู้ร่าเริง โดยที่เราอาจมองไม่ออกกว่าเราจะเป็นผู้ร่าเริงได้

พื้นที่มืด (Unknown Area) เป็นพื้นที่ที่ตนเองไม่รู้และผู้อื่นก็ไม่รู้ เช่น เราไม่รู้ว่าเราจะจัดการปัญหาอย่างไร หากต้องออกจากงาน

การที่จะลดพื้นที่บอดและพื้นที่มืด สามารถทำได้โดยการพูดคุยสอบถามบุคคลอื่นเพื่อจะได้มีข้อมูล ส่วนการที่จะลดพื้นที่ลับ ก็จะต้องเปิดเผยข้อมูล แบ่งปันข้อมูลของตนเองให้บุคคลอื่น ดังนั้น การเปิดเผยตัวเอง จึงเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตัวเราให้ผู้อื่นได้รู้

การเปิดเผยตัวเองทำให้เกิดความเข้าใจความหมายร่วมกัน นำไปสู่ความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น ในช่วงต้นของการพัฒนาความสัมพันธ์ การเปิดเผยซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเราจะเต็มใจที่จะเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวของเราเมื่ออีกฝ่ายก็เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวด้วย (Cunningham, Strassberg, & Hann, 1986) ส่วน Petronio (2003) ได้

กล่าวถึงทฤษฎีการจัดการความเป็นส่วนตัวในการสื่อสาร (Communication Privacy Management Theory) ที่เน้นการสร้างเขตแดน ที่ใช้ตัดสินว่า บุคคลอื่นจะข้ามเขตแดนนี้ได้หรือไม่ ในด้านความสัมพันธ์เรามีการพิจารณาไตร่ตรองก่อน (Mental Calculus) เพื่อตัดสินว่าจะแบ่งปันข้อมูลให้บุคคลอื่นหรือจะเก็บเป็นความลับ

การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ตามลำพัง จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น มนุษย์จึงต้องปรับตัวโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสถาบันต่างๆ ในสังคม เพื่อเรียนรู้และปฏิบัติตามกฎระเบียบ และวัฒนธรรม ประเพณีสำหรับการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมนั้นได้อย่างสงบสุข (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, อ้างใน กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2556) ตามแนวคิดของอัลเบิร์ต บันดูรา (Bandura, 1977) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้คิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งอธิบายว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต / การเลียนแบบในบริบทต่างๆ และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ ดังนั้น การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต / การเลียนแบบจากตัวแบบ

ความแตกต่างหลายๆ ด้านในสังคม เช่น เพศ เชื้อชาติ ชนชั้น วัฒนธรรม อายุ ความสามารถ เป็นต้น ทำให้เกิดมุมมองด้านอัตลักษณ์และการเกิดปฏิสัมพันธ์ (Identity and Interaction) การเข้าใจถึงความหลากหลายทำให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์และการสื่อสารของมนุษย์ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมสอนให้เรารู้ว่าเราสื่อสารและตีความหมายที่บุคคลอื่นพูดหรือทำกับเราอย่างไร ดังนั้น เป้าหมายและลักษณะการสื่อสารจึงแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ค่านิยม และปทัสถานของกลุ่มสังคมนั้นๆ (Wood, 2004) การขัดเกลาทางสังคมจึงทำให้เกิดการแบ่งปันความคิดเห็นต่างๆ ร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการกระทำสิ่งใดก็ตามที่จะเกิดขึ้นอย่างเข้มข้น

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์แบบคนรักเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ จิตใจ ความพึงพอใจ ความรักและความหลงใหล ความสัมพันธ์แบบคนรักมีลำดับขั้นตอนของความ

สัมพันธ์ที่ค่อยๆ เริ่มจากการคบกันแบบเพื่อน ถัดมามีการเลือกคนรักที่มีความคล้ายคลึงกับตน สื่อสารกันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเกิดเป็นความรักใคร่ชอบพอกัน จนมีการสร้างโลกส่วนตัวร่วมกัน และจะเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้จากการสังเกต / การเลียนแบบจากต้นแบบที่เป็นคนรัก

3. แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

นักจิตวิทยาเรียกวัยรุ่นตามลักษณะการแสดงออกของอารมณ์ว่าเป็น “วัยพายุบูแคม” (Storm and Stress) ซึ่งเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 336-338) กล่าวว่า อารมณ์ที่เกิดกับวัยรุ่นมีทุกประเภท อาทิ รัก ชอบ โกรธเกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวด แข่งดี ถือดี เจ้าทิฐิ อ่อนไหว หลงใหล วุ่นวายใจ เห็นอกเห็นใจ สับสน หงุดหงิด ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ประเภทใดก็มีความรุนแรง อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย ควบคุมอารมณ์ยังไม่ดี บางครั้งพลุ่งพล่าน บางครั้งเก็บกด บางครั้งมั่นใจสูง บางคราวไม่แน่ใจ บางคราวต่อต้านเอาแต่ใจตัวเอง เป็นต้น และเนื่องจากอารมณ์ของวัยรุ่นเป็นเช่นนี้ การเข้ากับบุคคลต่างวัยจึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก วัยรุ่นจึงมักเกาะกลุ่มกันได้ดีมากเป็นพิเศษกว่าวัยอื่นๆ เพราะเข้าใจและยอมรับกันและกันง่าย นอกจากนี้ การคบเพื่อนในวัยเดียวกันเป็นพฤติกรรมสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของวัยรุ่น วัยรุ่นที่เข้ากลุ่มมีความรักดีต่อกัน ยอมรับเอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจของกลุ่มด้วยความเต็มใจ และสนิทสนมกับเพื่อนร่วมกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น การรวมกลุ่มจึงทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกอบอุ่นใจ กล้าแสดงการขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ในระยะนี้วัยรุ่นไม่ได้ต้องการแต่เพียงรวมกลุ่มกันเท่านั้น แต่ยังต้องการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มแบบผู้ใหญ่ด้วย เพราะวัยรุ่นมีความรู้สึกที่ตนเริ่มเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าพวกเขาสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมกลุ่มได้ดี ผู้ปกครองและผู้ใหญ่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขามีความสำคัญต่อตัวพวกเขาน้อยกว่าเพื่อน

สาเหตุที่วัยรุ่นเกิดแรงจูงใจและถูกกระตุ้นให้มีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา คือความต้องการ ซึ่งเป็นสภาพที่ร่างกายขาดบางสิ่งบางอย่างที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต มาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน Feldman, 1993: 342) มีแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ว่า ความต้องการของมนุษย์มีการพัฒนาเป็นไปตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำไปถึงความต้องการขั้นสูง 5 ขั้น คือ 1) ความต้องการทางกายภาพ 2) ความต้องการความ

ปลอดภัย 3) ความต้องการด้านความรัก 4) ความต้องการด้านการยอมรับจากสังคม และ 5) ความต้องการในการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต ที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนให้เป็นไปในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวังเอาไว้ ส่วนสุภัตรา สุภาพ (2535: 17) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์โดยเฉพาะของวัยรุ่นมักจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่แต่ละคนยึดถือ และส่วนใหญ่ก็มักจะยึดถือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย กลุ่มมีอิทธิพลมากต่อความต้องการของวัยรุ่น ดังนั้นความต้องการที่เป็นจริงก็คือ ความต้องการของตนเองบวกกับความต้องการของสังคม และเบญจมิน เอส บลูม (Bloom, 1975 อ้างถึงใน ภัทมน พึ่งส้ม, 2544) ได้กล่าวถึงทฤษฎีสถานของเลวิน (Lewin's Field Theory) โดยแนวความคิดทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลในตัวบุคคลกับอิทธิพลภายนอกที่แต่ละบุคคลรับรู้ด้วย บุคคลจะมีพฤติกรรมอะไร อย่างไร และเมื่อไร จึงไม่ได้ถูกกำหนดโดยความต้องการของมนุษย์หรือโดยสิ่งเร้าภายนอกอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ถูกกำหนดโดยอิทธิพลมากมายทั้งภายในและภายนอกที่สัมพันธ์กันตามประสบการณ์ของบุคคล นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura (1986) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของกลุ่มที่เชื่อในเรื่องความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ว่าทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 3 ประการ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล (Personal) ปัจจัยด้านพฤติกรรม (Behavior) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ปัจจัยทั้งสามไม่จำเป็นต้องมีอิทธิพลเท่าเทียมกัน แต่มีการกำหนดซึ่งกันและกัน กล่าวคือ หากปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลทำให้ปัจจัยตัวอื่นเปลี่ยนแปลงไป (Pajares, 2002, อ้างใน นภาพร ศรีจรรยาชน, 2550)

สรุปได้ว่า วัยรุ่นมีอารมณ์หลากหลาย เช่น รัก โกรธ สุข กลัว อิจฉา เป็นต้น และเป็นวัยที่อยากใช้ชีวิตกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งเพศชายและเพศหญิงเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการคบเพื่อนของวัยรุ่นนี้ก็มีโอกาสที่จะนำไปสู่การสนใจเพศตรงข้ามและการสร้างความสัมพันธ์แบบคนรักได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยจิตสังคมกับพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7” พบว่า การ

รวมกลุ่มดื่มเหล้าตามหอพักบริเวณรอบๆ สถานศึกษาที่ไม่มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่เคร่งครัด ไม่มีผู้ควบคุมดูแลปล่อยให้ให้นักศึกษาอยู่กันตามลำพังอย่างอิสระ เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นมักแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้เห็นบ่อยที่สุด รองจากร้านอาหารและสถานบันเทิงบริเวณรอบๆ สถานศึกษา และสถานบันเทิงยอดนิยมของวัยรุ่นในตัวจังหวัด ตามลำดับ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 9 กลุ่มแผนงาน, 2552)

พิพม์ชนก ธาณิวัฒน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักเรียนอาชีวศึกษาในหอพักเอกชนที่จดทะเบียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” ภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน มีพฤติกรรมในด้านการทำรายงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนเหมาะสมเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นพฤติกรรมด้านการทบทวนบทเรียนและด้านการใช้เวลาว่าง ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 4 ด้านนี้อยู่ในส่วนของพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั่วไปของนักเรียนอาชีวศึกษาในหอพักที่เป็นพฤติกรรมเชิงบวก ส่วนพฤติกรรมเชิงลบ คือ พฤติกรรมด้านหนี้สิน การใช้จ่าย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่อาจทำให้เกิดปัญหานั้นมีอยู่บ้าง แต่ไม่มากจนเกินไป คือ รู้จักบริหารจัดการกับปัญหาต่างๆ ของตนได้ในระดับหนึ่ง

ส่วน มณูชฎา พุทธสุวรรณ (2550) ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาที่อยู่หอพักในมหาวิทยาลัยมหิดลและหอพักนอกมหาวิทยาลัย” พบว่า พฤติกรรมที่เป็นค่านิยมร่วมของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยมหิดลและหอพักนอกมหาวิทยาลัยมหิดล มีดังต่อไปนี้คือ 1) ด้านความรับผิดชอบ นักศึกษาหอพักในและหอพักนอกมีพฤติกรรมที่เป็นค่านิยมร่วมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการเรียน และการทำกิจกรรมค่อนข้างมาก สามารถพบเห็นนักศึกษาจับกลุ่มทบทวนวิชาทำการบ้าน ทำรายงานและทำกิจกรรมต่างๆ บริเวณใต้หอพักและลานบริเวณหอพักอยู่เสมอ 2) ด้านความมีระเบียบวินัย พฤติกรรมร่วมในด้านการเล่นการพนัน และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างนักศึกษาหอพักในและหอพักนอก มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง พบว่า นักศึกษาหอพักนอกจะมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในตู้เย็นของตน และมักจะนำมาดื่มช่วงที่มีการถ่ายเทอดกีฬา และช่วงที่ไม่ได้เป็นช่วงสอบ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจุบันชีวิตนักศึกษานักศึกษาหอพักจะเริ่มต้น

ในช่วงกลางคืน ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรม ทำรายงาน ทบทวนตำรา ฯลฯ 3) ด้านซื่อสัตย์สุจริต พฤติกรรมที่เป็นค่านิยมร่วมที่คล้ายกันระหว่างนักศึกษาหอพักใน และหอพักนอกที่เป็นเชิงบวก คือ การรู้จักปฏิเสธหากมีผู้ชักชวนไปในทางเสื่อมเสีย และพฤติกรรมที่เป็นค่านิยมร่วมในด้านความซื่อสัตย์ที่น่าห่วงคือ พฤติกรรมการพูดปดผู้ปกครอง โดยนักศึกษาบางคนพูดปดกับผู้ปกครองว่ากำลังจะมีค่าใช้จ่ายในการเรียน แต่จริงๆ แล้วจะนำเงินไปเที่ยวเตร่

ศุภย์เฝ้าระวังและเดือนภัยทางสังคมจังหวัดเลย (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ชีวิตเด็กและเยาวชนในหอพักเอกชนจังหวัดเลย” โดยการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง จากเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษา อายุไม่เกิน 25 ปี และพักอยู่ในหอพักเอกชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง และอำเภอด่านซ้าย พบว่า กิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักในหอพักเอกชนมีกิจกรรมทั้งในเชิงบวกและสุ่มเสี่ยง ดังนี้เชิงบวก คือ การอ่านหนังสือ การกวาดถูห้องพัก การทบทวนวิชาที่เรียนมากับกลุ่มเพื่อน ฯลฯ ส่วนกิจกรรมที่ค่อนข้างสุ่มเสี่ยงและพบบ่อยครั้ง คือ การพูดคุยนินทาเป็นเวลานานๆ การอยู่กับเพื่อนต่างเพศสองต่อสอง การจับกลุ่มส่งเสียงรบกวน และการออกเที่ยวเตร่ในแหล่งบันเทิงยามค่ำคืน

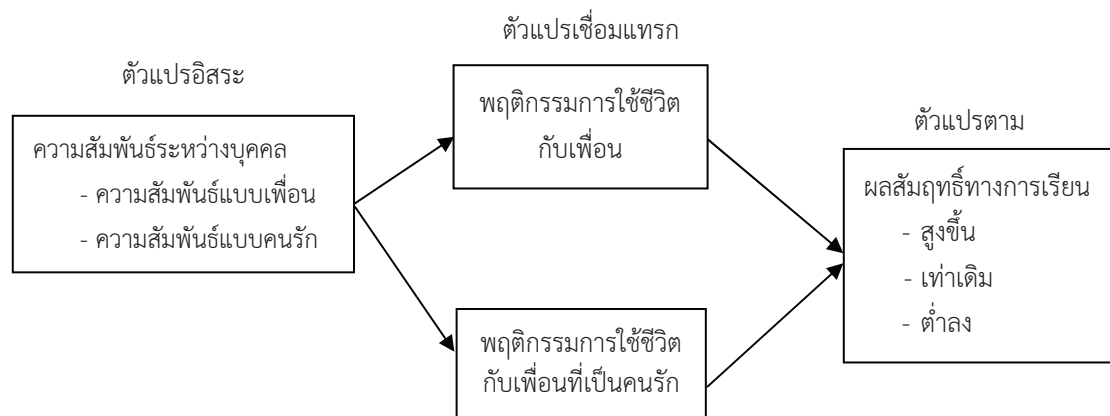
ภรณ์ย์ ปัญญา (2542) ศึกษาเรื่อง “การดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีกิจกรรมทางร่างกายและนันทนาการ ระดับการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี แสดงว่านักศึกษารู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์สำหรับกิจกรรมนันทนาการ พบว่าคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดี ส่วนมากจะพักผ่อนด้วยการรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ร่วมกิจกรรมชมรมต่างๆ รวมกลุ่มพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ หรือติดตามข่าวสาร ออกค่ายอาสาพัฒนา เล่นกีฬาและออกกำลังกายในกลุ่มเพื่อน ความสามารถในการดูแลตนเองโดยทั่วไป และการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น พบว่าคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดี

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาที่อยู่หอพักในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมการใช้ชีวิต และผลกระทบทางการ

เรียนของนักศึกษาในที่พักเอกชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของนักศึกษา (ความสัมพันธ์แบบเพื่อน ความสัมพันธ์แบบคนรัก) พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับ

เพื่อน และพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสัมพันธ์แบบเพื่อน มีความสัมพันธ์ในทางบวก กับความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชน
2. ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน
3. ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก
4. พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน ของนักศึกษาในที่พักเอกชนที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
5. พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชนที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

นิยามคำศัพท์ปฏิบัติการ

ที่พักเอกชน หมายถึง สถานที่พักที่มีพื้นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ รวมไปถึง คอนโดมีเนียม บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ แมนชั่น และทาวเฮาส์ ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยนักศึกษาซึ่งเป็นผู้อาศัยต้อง เสียค่าเช่าห้องและค่าสาธารณูปโภค

ความสัมพันธ์แบบเพื่อน หมายถึง ลักษณะของความ สัมพันธ์ที่เริ่มตั้งแต่ขั้นเพิ่งรู้จักกับเพื่อน ซึ่งจะมีการทักทาย และพูดคุยกันในเรื่องทั่วไปในตอนต้น เมื่อคุ้นเคยกับเพื่อน มากขึ้น มิตรภาพก็เริ่มต้นขึ้น การเปิดเผยตัวเองก็มากขึ้นด้วย จนถึงขั้นที่มีมิตรภาพกับเพื่อนมั่นคงขึ้นจนเกิดความไว้วางใจกัน และเมื่อมิตรภาพกับเพื่อนเสื่อมลง ก็มีการใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารที่หลากหลายและถอยห่างจากกัน แต่จะพยายาม กลับมารักษามิตรภาพกับเพื่อนให้ดีขึ้นโดยมีการยกโทษให้ เพื่อนและกลับมาใกล้ชิดกันเหมือนเดิม (Wood, 2008) ในที่นี้ หมายถึง มิตรภาพระหว่างเพื่อนนักศึกษาในที่พักเอกชนที่ ความสัมพันธ์เกิดจากการทู่แท้ทั้งเวลา ความพยายาม พลัง ภาย พลังความคิด และความรู้สึกให้แก่กัน มีความใกล้ชิด ด้านอารมณ์ผ่านบทสนทนา และการร่วมกันทำกิจกรรม จน เกิดการยอมรับ ความไว้วางใจ และแรงสนับสนุนซึ่งกันและ กัน

ความสัมพันธ์แบบคนรัก หมายถึง ลักษณะของความ สัมพันธ์ที่เริ่มตั้งแต่ขั้นการเลือกคนรักที่เกิดจากความชื่นชอบ ความหลงใหล ความดึงดูดใจต่อเพื่อนต่างเพศ จึงมีปฏิสัมพันธ์ และตอบสนองต่อคนรัก ขั้นการสื่อสารกับคนรักเพื่อทำ ความรู้จักกันมากขึ้น ขั้นการสื่อสารกับคนรักที่เข้มข้นขึ้น ด้วยการสร้างโลกส่วนตัว ภาษาเฉพาะระหว่างกัน และการ

พูดคุยเรื่องอนาคต ขั้นการสื่อสารเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก เพื่อพูดคุยปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหา ร่วมกัน ขั้นการผูกมัดกับคนรัก ซึ่งจะตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน และขั้นการจัดการความสัมพันธ์กับคนรัก โดยร่วมกันแก้ไขปัญหามาใหม่ และทบทวนปัญหาเก่าๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้หนาแน่นขึ้น (Wood, 2008) ซึ่งในที่นี้หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในที่พักเอกชนที่เริ่มต้นจากเพื่อน สู่อารมณ์ใกล้ชิดสนิทสนมกันแบบคนรักซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีรูปแบบพิเศษที่ไม่สามารถแทนที่ด้วยคนอื่นได้

พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาในที่พักเอกชนในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันกับเพื่อนเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เช่น ชวนกันอ่านหนังสือ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไปเดินเล่นเพื่อซื้อของด้วยกัน เป็นต้น

พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาในที่พักเอกชนในการทำกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์กับคนรักที่มีลักษณะเป็นคู่ เช่น ชวนไปเที่ยว ยามค่ำคืนสองต่อสอง ชวนเล่นการพนัน ชวนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชวนเสพยาเสพติด ชวนกันมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ที่ได้เรียนมาแล้วที่ได้จากผลการสอนของครูผู้สอน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง (อรรถญา นามแก้ว, 2538) หรือความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ผลดีเยี่ยม (วิไลวรรณ ศรีสงคราม และคณะ, 2549, อ้างใน สุจินต์ เพิ่มพิทักษ์ และทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธิวันภูมิ, 2553) ซึ่งในที่นี้หมายถึง การเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาภาคการศึกษาสุดท้ายก่อนเข้าพักในที่พักเอกชนกับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชนว่ามีคะแนนเฉลี่ย สูงขึ้น เท่าเดิม หรือต่ำลง หากคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เข้ามาพักในที่พักเอกชนมีมากกว่า 1 ภาคการศึกษา ผู้วิจัยจะคำนวณค่าเฉลี่ยของผลรวมคะแนนในทุกภาคการศึกษานั้น

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างเพียงครั้งเดียว (One

Shot Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาที่เช่าที่พักเอกชน โดยรวมไปถึง คอนโดมีเนียม บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ แมนชั่น และทาวเฮาส์ ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2554 บริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้มี 2 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกนักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 384 คน โดยเลือกแบบสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งภทรานิคมานนท์ (2544: 75) ระบุว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยยึดความสะดวกและความเหมาะสม เพราะผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน หรือไม่สามารถประมาณขนาดของประชากรได้ชัดเจน ซึ่งงานวิจัยศึกษาจากนักศึกษาในที่พักเอกชน ดังนี้ 1) เลือกนักศึกษาที่เช่าที่พักเอกชนที่แยกอาคารเป็นหอพักชายล้วน แยกอาคารเป็นหอพักหญิงล้วน จำนวน 80 คน จากที่พักเอกชน 25 แห่ง 2) เลือกนักศึกษาที่เช่าที่พักเอกชนที่อยู่ในอาคารเดียวกัน มีการแบ่งครั้งด้านซ้ายและด้านขวา เป็นหอพักชาย / หอพักหญิง และในอาคารเดียวกัน มีการแบ่งชั้นเป็นหอพักชาย / หอพักหญิง จำนวน 220 คน จากที่พักเอกชน 52 แห่ง 3) เลือกนักศึกษาที่เช่าที่พักเอกชนที่เปิดให้บริการในรูปแบบห้องให้เช่า คอนโดมีเนียม แมนชั่น อพาร์ทเมนต์ เกสต์เฮาส์ จำนวน 84 คน จากที่พักเอกชน 25 แห่ง

2. คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นนักศึกษาระดับปี 2 ขึ้นไป 2) พักอยู่ในที่พักเอกชนอย่างน้อยหนึ่งภาคการศึกษา 3) ยังพักอยู่ในที่พักเอกชนในขณะที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีเนื้อหารวม 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ คณะ และชั้นปี จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 ผลการเรียนก่อนเข้าพักในที่พักเอกชนจนถึงปัจจุบัน จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์แบบเพื่อน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของไลเคิร์ท ซึ่งมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 23 ข้อ ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์จำกัด การพูดคุยทั่วไป
2. การหาความสนใจร่วมกัน
3. การทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาสู่มิตรภาพ
4. การที่มิตรภาพเพิ่งเริ่มต้น มีความเกี่ยวพันกันมากขึ้น
5. การมีมิตรภาพมั่นคง
6. การเสื่อมของมิตรภาพ การละเมิดกฎที่ตั้งขึ้นร่วมกัน
7. การรักษามิตรภาพกับเพื่อนในที่พักเอกชนให้ดีขึ้น

(Wood, 2008)

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์แบบคนรัก เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของไลเคิร์ท ซึ่งมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 19 ข้อ ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การเลือกคนรักตามรูปแบบที่ต้องการ
2. การมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อคนรัก
3. การสื่อสารเพื่อทำความรู้จักกันมากขึ้น
4. การสื่อสารที่เข้มข้น ความใกล้ชิดเพิ่มขึ้น
5. การสื่อสารเพื่อประเมินความสัมพันธ์ การปรับปรุงการทำให้ความสัมพันธ์แข็งแกร่งขึ้น
6. การตัดสินใจอยู่ด้วยกันต่อไป
7. การสื่อสารยังดำเนินต่อไป การเปลี่ยนแปลงที่เข้ากันได้และจัดการความสัมพันธ์ได้

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักในที่พักเอกชน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของไลเคิร์ท ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 17 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน 7 ข้อ เกี่ยวกับการแสดงออกของนักศึกษาในที่พักเอกชนในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันกับเพื่อนเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม เช่น ชวนกันอ่านหนังสือ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกัน ในการทำการบ้านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ทบทวนตำราด้วยกัน ไปเดินเล่นเพื่อซื้อของด้วยกัน เป็นต้น ส่วนคำถามด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก มี 10 ข้อ คำถามเกี่ยวกับการแสดงออกของนักศึกษาในที่พักเอกชนในการทำกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์กับคนรักที่มีลักษณะเป็นคู่

เช่น ชวนไปเที่ยวยามค่ำคืนสองต่อสอง ชวนเล่นเกมออนไลน์ จดтик ชวนเล่นการพนัน ชวนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชวนเสพยาเสพติด ชวนกันมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ส่วนผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด 0.930 แบบสอบถามนี้จึงมีความเชื่อมั่นสูง โดยเมื่อแยกหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละฉบับในส่วนที่ 3, 4 และ 5 ได้ผลดังนี้ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบเพื่อนในที่พักเอกชนพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.887 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบคนรักในที่พักเอกชนพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.962 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง และส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / เพื่อนที่เป็นคนรักในที่พักเอกชนพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.839 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจ กระทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติอนุมาน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยระดับในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานคือ .05 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์แบบเพื่อน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชน

ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบระหว่างคู่ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์แบบเพื่อน และความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน

ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป และตัวแปรตาม 1 ตัว

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์แบบเพื่อน และความสัมพันธ์แบบคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก

ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป และตัวแปรตาม 1 ตัว

สมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน ของนักศึกษาในที่พักเอกชนที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติโค-สแควร์ สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 เพื่อทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก ของนักศึกษาในที่พักเอกชนที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติโค-สแควร์ สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 เพื่อทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักเอกชน พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 มากกว่าปี 3 และปี 4 และส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะนิเทศศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ บริหารธุรกิจ ตามลำดับ

1.2 ด้านคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มเข้าพักในที่พักเอกชน จนถึงปัจจุบัน พบว่า โดยส่วนใหญ่ปัจจุบันนักศึกษาเรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 เริ่มมาพักในที่พักเอกชนเป็นครั้งแรก ขณะเรียนอยู่ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 และนักศึกษาพักในที่พักเอกชนมากกว่า 4 ภาคการศึกษา โดยนักศึกษาที่

พักในที่พักเอกชน 2, 4 และมากกว่า 4 ภาคการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ส่วนนักศึกษาที่พักในที่พักเอกชน 3 ภาคการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยลดลง

1.3 ด้านความสัมพันธ์แบบเพื่อน พบว่า นักศึกษาในที่พักเอกชนมีความสัมพันธ์แบบเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้งคือ การเริ่มรู้จักกัน ความคุ้นเคยกับเพื่อนมากขึ้น การมีมิตรภาพกับเพื่อนเริ่มต้นขึ้น การมีมิตรภาพกับเพื่อนมั่นคงขึ้น และการรักษามิตรภาพกับเพื่อนให้ดีขึ้น

1.4 ด้านความสัมพันธ์แบบคนรัก พบว่า นักศึกษาในที่พักเอกชนมีความสัมพันธ์แบบคนรัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้งคือ การเลือกคนรัก การให้ความสนใจในการมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อคนรัก การสื่อสารกับคนรักเพื่อทำความรู้จักกันมากขึ้น การสื่อสารกับคนรักที่เข้มข้นขึ้น การสื่อสารเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างเรากับคนรัก และการจัดการความสัมพันธ์กับคนรัก ส่วนนักศึกษาในที่พักเอกชนมีความสัมพันธ์แบบคนรัก โดยภาพรวมแทบจะไม่เคยมีคือ การผูกมัดกับคนรัก

1.5 ด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน และพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก พบว่า นักศึกษาในที่พักเอกชนมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในระดับบ่อยครั้ง แต่แทบไม่เคยมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยระดับในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานคือ .05

2.1 ความสัมพันธ์แบบเพื่อนของนักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสัมพันธ์แบบคนรัก

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรัก

ตัวแปร	ความสัมพันธ์แบบคนรัก
ความสัมพันธ์แบบเพื่อน	.231**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .231, p < .01$) กล่าวคือ ความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบคนรักของนักศึกษา

สัมพันธ์กันทางบวกในระดับยอมรับได้ ซึ่งหมายความว่าเมื่อความสัมพันธ์แบบเพื่อนเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์แบบคนรักก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

2.2 นักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชนที่มีความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแบบคนรัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / เพื่อนที่เป็นคนรัก

2.2.1 นักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชนที่มีความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแบบคนรัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (B) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยของการทำนายพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.647	.230	-	7.150	.000
ความสัมพันธ์แบบเพื่อน	.370	.066	.267	5.642	.000**
ความสัมพันธ์แบบคนรัก	.189	.031	.289	6.107	.000**
R=.437, R ² =.191, ADJUSTED R ² =.187, F=44.936					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุระหว่างชุดของตัวแปรทำนายทั้ง 2 (ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบเพื่อน, ความสัมพันธ์แบบคนรัก) กับตัวแปรตาม (พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน) มีค่าเท่ากับ 0.437 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้ (Adjusted R²) เท่ากับ 0.187 การทดสอบนัยสำคัญของค่า Adjusted R² พบว่าค่า F เท่ากับ 44.936 มีนัยสำคัญที่ $\alpha = .01$ แสดงว่าชุดของ

ตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปร (ความสัมพันธ์แบบเพื่อน, ความสัมพันธ์แบบคนรัก) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ร้อยละ 18.70

2.2.2 นักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชนที่มีความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแบบคนรัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (B) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยของการทำนายพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบเพื่อนที่เป็นคนรัก

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	4.696	.268	-	17.516	.000
ความสัมพันธ์แบบเพื่อน	.204	.076	.119	2.675	.008**
ความสัมพันธ์แบบคนรัก	-.451	.036	-.555	-12.538	.000**
R=.541, R ² =.292, ADJUSTED R ² =.288, F=78.626					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุระหว่างชุดของตัวแปรทำนายทั้ง 2 (ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบเพื่อน, ความสัมพันธ์แบบคนรัก) กับตัวแปรตาม (พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก) มีค่าเท่ากับ 0.541 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้ (Adjusted R²) เป็นค่าปรับแก้ของ R² (0.288) ซึ่งแสดงว่าชุดของตัวแปรทำนายทั้ง 2 (ความสัมพันธ์แบบเพื่อน, ความสัมพันธ์แบบ

คนรัก) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักได้ ร้อยละ 28.80

2.3 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / เพื่อนที่เป็นคนรัก ที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

2.3.1 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนความถี่ของการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ย จำแนกตามพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในที่พักเอกชน

พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในที่พักเอกชน	การเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ย			รวม	ค่าสถิติทดสอบ
	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง		
ไม่เคย	12	0	16	28	$\chi^2 = 5.765$ p-value = .217
	42.86%	0.00%	57.14%	100.00%	
บางครั้ง	59	6	35	100	
	59.00%	6.00%	35.00%	100.00%	
สม่ำเสมอ	139	10	107	256	
	54.30%	3.91%	41.80%	100.00%	
รวม	210	16	158	384	
	54.69%	4.17%	41.15%	100.00%	

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาในที่พักเอกชนที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในที่พักเอกชนแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ($\chi^2 = 5.765$, $p > 0.05$) โดยพบว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยในรูปแบบที่เพิ่มขึ้นใกล้เคียงกัน ได้แก่ ร้อยละ 42.8 ร้อยละ 59.0 และร้อยละ 54.3 ตามลำดับ และนักศึกษาที่มี

พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยลดลงใกล้เคียงกันอีกด้วย ได้แก่ ร้อยละ 57.1 ร้อยละ 35.0 และร้อยละ 41.8 ตามลำดับ

2.3.2 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนความถี่ของการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ย จำแนกตามพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักในที่พักเอกชน

พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักในที่พักเอกชน	การเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ย			รวม	ค่าสถิติทดสอบ
	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง		
ไม่เคย	168	14	125	307	$\chi^2 = 2.723$ p-value = .605
	54.72%	4.56%	40.72%	100.00%	
บางครั้ง	22	0	20	42	
	52.38%	0.00%	47.62%	100.00%	
สม่ำเสมอ	20	2	13	35	
	57.14%	5.71%	37.14%	100.00%	
รวม	210	16	158	384	
	54.69%	4.17%	41.15%	100.00%	

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาในที่พักเอกชนที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักในที่พักเอกชน

แตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ($\chi^2 = 2.723$, $p > 0.05$)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามความสัมพันธ์ของตัวแปรตามลำดับดังนี้

1. นักศึกษาที่เข้าพักในที่พักเอกชนที่มีความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแบบคนรัก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / เพื่อนที่เป็นคนรักดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์แบบเพื่อนน่าจะพยากรณ์พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนได้ ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์แบบเพื่อนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์มิตรภาพ (Friendship) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนิทสนม การยอมรับ การได้รับความไว้วางใจ และสนับสนุนกันเรื่องเรียน เช่น การทำรายงาน การทำกิจกรรมเพื่อความรู้ ความบันเทิง ฯลฯ และมีการเปิดเผยตัวเอง (Self-disclosure) ปรากฏการณ์ข้างต้นสอดคล้องกับการเปิดเผยตัวเอง ของนักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ Luft & Ingham (Luft, 1969 อ้างถึงใน Wood 2008) แนวคิดทฤษฎีนี้คือ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตัวเราให้ผู้อื่นรับรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายร่วมกัน และนำไปสู่ความใกล้ชิดสนิทสนมกัน โดยในช่วงต้นจะมีการเปิดเผยซึ่งกันและกัน และเต็มใจที่จะเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวของกันและกันเมื่ออีกฝ่ายก็เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ปรากฏการณ์ข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ของนักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ Albert Bandura (1977) แนวคิดทฤษฎีนี้คือมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว พฤติกรรมของมนุษย์มักจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต / การเลียนแบบจากตัวแบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะแบ่งปันความคิดเห็นร่วมกัน เกิดความเข้าใจกันที่จะกระทำการสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างแข็งขัน จนเกิดความสนิทสนมเป็นเพื่อนกันได้

1.2 ความสัมพันธ์แบบคนรักนำมาใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ก่อนที่ความสัมพันธ์จะมีการพัฒนาเป็นความสัมพันธ์แบบคนรัก ความสัมพันธ์แบบเพื่อนจะเกิดขึ้นก่อนจนสนิทสนมกัน ดังนั้น ในความสัมพันธ์แบบคนรักจึงยังมีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเพื่อนด้วย เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีค่านิยม ทศนคติ คล้ายกัน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและกัน ทั้งนี้ Petronio (2003) กล่าวถึงทฤษฎีการจัดการความเป็นส่วนตัวในการสื่อสาร ที่เน้นการสร้างเขตแดนที่ใช้ตัดสินว่าบุคคลอื่นจะข้ามเขตแดนนี้ได้หรือไม่ ในด้านความสัมพันธ์ เรามีการไตร่ตรองก่อนว่าจะแบ่งปันข้อมูลให้

บุคคลอื่นหรือจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ดังนั้น แม้นักศึกษาจะมีความใกล้ชิดหรือรู้จักกับเพื่อนต่างเพศ ก็อาจพิจารณาถึงขอบเขตความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

1.3 ความสัมพันธ์แบบเพื่อนนำมาใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักได้ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์สุขภาพจิต (2552) ที่กล่าวว่า วัยหนุ่มสาวเป็นวัยที่ชายและหญิงเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบของความรัก ความรักระหว่างหญิงชายมักเริ่มต้นจากความรู้สึกชอบพอ เกิดอารมณ์รัก อยากเห็นหน้าและพูดคุยใกล้ชิด ประกอบกับความพึงพอใจและความใคร่

1.4 ความสัมพันธ์แบบคนรักมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรัก กล่าวคือนักศึกษามีความสัมพันธ์แบบคนรักมาก จะมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักน้อย จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาในที่พักเอกชนแทบจะไม่เคยมีการผูกมัดกับคนรัก ดังนั้น นักศึกษาชายหรือหญิงอาจยังไม่เกิดการรับรู้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับคนรักจนถึงขั้นการตัดสินใจใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน หรือยอมที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น การทดลองเสพยาเสพติด การยอมมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก เป็นต้น นักศึกษาชายหรือหญิงมีความสอดคล้องในตนเอง (Congruence) ซึ่งความสอดคล้องในตนเองเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมการแสดงออกที่มีความสอดคล้องกัน ไม่เสแสร้ง และซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น บุคคลที่มีความสอดคล้องในตนเองจะมีการกระทำที่สอดคล้องกับความเชื่อที่ยึดถือและความมั่นใจ ซึ่งความสอดคล้องในตนเองและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมีความเกี่ยวข้องกัน (Higher Education Research Institute, 1996, อ้างใน ดนุลดา จามจุรี และบุบผา เมฆศรีทองคำ, 2555) ส่วน James Honeycutt (1993) ได้อธิบายว่า ความสนิทสนมพัฒนาได้ ขึ้นอยู่กับการที่เรารับรู้และตีความปฏิสัมพันธ์นั้น ไม่ใช่เกิดจากตัวปฏิสัมพันธ์เอง เช่น หากฝ่ายหนึ่งเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ทราบ และทั้งคู่รับรู้ว่าการเปิดเผยตนเองนำไปสู่ความสนิทสนมเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็จะเพิ่มขึ้นด้วย แต่หากฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับรู้เช่นนี้ การเปิดเผยตนเองก็ไม่ใช่วิธีการสร้างคามสนิทสนม

2. นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อน / เพื่อนที่เป็นคนรัก ที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

2.1 นักศึกษาในที่พักเอกชนที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในที่พักเอกชนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในที่พักเอกชนแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและคะแนนเฉลี่ยลดลงใกล้เคียงกัน โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น การศึกษาครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนของนักศึกษาในที่พักเอกชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง เช่น นักศึกษาชวนกันอ่านหนังสือเพื่อทบทวนบทเรียน มีการให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือในการทำการบ้านหรือรายงาน หรือแม้จะไม่ใช้การเรียน พฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนในที่พักเอกชนก็ทำกันเป็นกลุ่ม เช่น ชวนกันไปเดินเล่นซื้อของ ชวนกันไปดูหนัง ร้องเพลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก ธาณิวัฒน์ (2551) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาในหอพักเอกชนที่จัดทะเบียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษมีพฤติกรรมเชิงบวกในด้านการทำรายงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนเหมาะสมเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นพฤติกรรมด้านการทบทวนบทเรียนและด้านการใช้เวลาว่าง ตามลำดับ

2.2 นักศึกษาในที่พักเอกชนที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักในที่พักเอกชนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น การศึกษาครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา กับเพื่อนที่เป็นคนรัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับแทบจะไม่เคยได้แก่ ชวนไปเที่ยวสองต่อสองตามผับ บาร์ ชวนไปอยู่ห้องเดียวกัน ชวนเล่นการพนัน ขอมิเพศสัมพันธ์ ชวนทดลองและค้ายาเสพติด และพฤติกรรมการใช้ชีวิตกับเพื่อนที่เป็นคนรักที่ปรากฏบางครั้ง เช่น ชวนไปดูหนังสองต่อสอง ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ชนก ธาณิวัฒน์ (2551) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาในหอพักเอกชนที่จัดทะเบียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีพฤติกรรมด้านหนี้สินการใช้จ่าย และด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตที่อาจทำให้เกิดปัญหามีอยู่บ้าง แต่ไม่มากเกินไป คือรู้จักจัดการกับปัญหาของตนได้ในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. สำหรับมหาวิทยาลัยในการจัดหลักสูตรให้กับนักศึกษาที่จะเข้าพักในที่พักเอกชนเกี่ยวกับการเลือกคบเพื่อน การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และการใช้ชีวิตกับเพื่อน

หรือเพื่อนที่เป็นคนรักได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การอยู่ในที่พักเอกชนไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

2. สำหรับผู้ประกอบการที่พักเอกชนหรือผู้จัดการหอพัก ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะดูแลนักศึกษาที่เข้าพัก สถานประกอบการศึกษา และสถาบันครอบครัวด้วย ในการหาแนวทางการสื่อสารกับพ่อแม่ของนักศึกษาให้เกิดความไว้วางใจว่า การพักอาศัยในที่พักเอกชนไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. สำหรับผู้ประกอบการที่พักเอกชนหรือผู้จัดการหอพัก ในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้มีความสะอาด สะอาด น่าอยู่และปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นสถานที่ดำเนินกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของนักศึกษา

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2556). “การสร้างความเป็นมนุษย์: สมบูรณ์แล้วหรือ?” *วารสารนักบริหาร*, 33(2), 29-30.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). *เอกสารประกอบการประชุมติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานตามโครงการจัดระเบียบหอพัก และการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการ ออกตรวจหอพัก*. 24 มกราคม 2551, โรงแรมปริ้นซ์พาเลซ, กรุงเทพฯ.
- กรัณย์ ปัญญา. (2542). *การดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ข่าวสด. แฉ! นักศึกษาอยู่หอพักมหาวิทยาลัยใจแตกเพิ่ม. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2552, จาก <http://highlight.kapook.com/view/15036/2>
- ดนุลดา จามจุรี และ บุษพา เมฆศรีทองคำ. (2555). “การพัฒนาภาวะผู้นำในนิสิตนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา.” *วารสารนักบริหาร*, 32(1), 171.
- พิมพ์ชนก ธาณิวัฒน์. (2551). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักเรียนอาชีวศึกษาในหอพักเอกชนที่จัดทะเบียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ภัทรมณ พึ่งส้ม. (2544). *พฤติกรรมเสพยาบ้าของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโครงการตำรวจประสานงานประจำโรงเรียน จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

- ภัทรา นิคมานนท์. (2544). *การวิจัยทางการศึกษา และ สังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: อักษราพัฒนา.
- มณูชญา พุทธสุวรรณ. (2550). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาที่อยู่หอพักในมหาวิทยาลัยมหิดลและหอพักนอกมหาวิทยาลัย* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2555). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสับสนขัดแย้งทางบทบาทของวัยรุ่นไทย.” *BU Academic Review*, 11(2), 2.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพิชญ์ ฤกษ์ชนะเศรณี. (2546). *ค่านิยมของวัยรุ่นไทยเกี่ยวกับความรัก คู่ครอง และการแต่งงาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ศุภย์สุขวิทยาจิต. Romantic & Erotic ความรัก...ความใคร่. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.student.chula.ac.th/~49402729/teenage%20psyco.htm>
- ศุภย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมจังหวัดเลย, การวิจัย. ชีวิตเด็กและเยาวชนในหอพักเอกชนจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2552, จาก <http://blog.m-society.go.th/media/users/socialwarning/research52.pdf>
- สุจินต์ เพิ่มพิทักษ์ และทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธิวันภูมิ. (2553). “แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.” *BU Academic Review*, 9(1), 155.
- สุพัตรา สุภาพ. (2535). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุวรรณณี ลัคนวณิช. (2554). “การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายในระดับอุดมศึกษา”. *วารสารนักบริหาร*, 31(2), 58.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 9 กลุ่มแผนงาน, การวิจัย. ปัจจัยจิตสังคมกับพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.inspect9.moe.go.th/f9.htm>
- อรัญญา นามแก้ว. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- Reader Digest. วิธีรับมือกับลูกวัยรุ่น” สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2552, จาก http://teenrama.com/dad_mam/ld_dad_mam339.htm
- Altman, I., & Taylor, D. (1987). “Communication in Interpersonal Relationships: Social Penetration Processes.” *Interpersonal Processes: New Directions in Communication Research*. Edited by Roloff M. & Miller G., 257-277. Newbury Park, CA: Sage.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- Burleson, B.R. & Samter, W. (1994). “A social skills approach to relationship maintenance: How individual differences in communication skills affect the achievement of relationship functions.” *Communication and Relational Maintenance*. Edited by Canary D.J. & Stafford L., 66. Orlando: Academic.
- Cunningham, J.A., Strassberg, D.S., & Hann, B. (1986) “Effects of Intimacy and Sex-role Congruency on Self-disclosure.” *Journal of Social and Clinical Psychology*, 4 (4), 393-401.
- Feldman, M.P. (1993). *The Psychology of Crime*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Honeycutt, J. .M. (1993). “Memory structures for the rise and fall of personal relationships.” *Interpersonal Communication: Everyday Encounters*. Edited by Wood J.T., 300. Belmont, CA: Wadsworth / Thomson Learning.
- Petronio, S. (2003). *Boundaries of Privacy: Dialectics of Disclosure*. Albany: State University of New York Press.

Wood, J.T. (2008). *Communication Mosaics : An Introduction to the Field of Communication* (6th ed). Canada: Wadsworth, Cengage Learning, Nelson Education, Ltd.

_____. (2004). *Interpersonal Communication: Everyday Encounters* (4th ed.). CA: Wadsworth / Thomson Learning, Belmont.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ลักนวนิช สำเร็จการศึกษา Ph.D. (Interpersonal Communication) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (โดยร่วมมือกับ Ohio University) ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร และ ศศ.บ. (ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ-ฝรั่งเศส) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เคยดำรงตำแหน่งในหน้าที่รองคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีผลงานทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัยเรื่อง 1. “Surveillance on University Students’ Living Behaviors in the Private Residence, Pathumthani, Thailand” ใน 2011 Conference Proceedings: 2011 Hawaii International Conference on Education 2. “เทคนิคการสอนผสมสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในการสอนการสื่อสารระหว่างบุคคล” ในเอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ “การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ระดับอุดมศึกษา” 28 เมษายน 2553 ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ บทความวิชาการ ได้แก่ “การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายในระดับอุดมศึกษา” (Promoting Gender Equality in Higher Education) ในวารสารนักบริหาร ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน 2554 และหนังสือ ได้แก่ “การสื่อสารในองค์กร” (Organizational Communication)